

Posudek disertační práce

Jiří Zapletal: Ochrana slabšího ve smluvních závazkových vztazích.

Práce je zaměřena na problematiku ochrany slabší strany v závazkových vztazích, jejíž právní úprava se v současné době stále rozvíjí a jejíž význam je jak z hlediska praxe tak z hlediska teoretického základu této úpravy vysoký. Každá práce v tomto směru je proto záslužná a předložená práce, vzhledem ke své úrovni podle mého názoru přispěje k hlubšímu chápání této problematiky a může napomoci k správnému výkladu platných ustanovení i jako podklad pro budoucí legislativní práce.

Práce je rozvržena do deseti kapitol tak, že po úvodu je uvedena úvaha o pojmu slabší smluvní strany a principech smluvního práva a ochrany slabší smluvní strany, dále se uvádějí prostředky právní ochrany slabší smluvní strany a na to navazují další kapitoly, v nichž se rozebírá ochrana slabší smluvní strany v jednotlivých případech které jsou obsahem jednotlivých právních úprav, a to ochrana nezletilého, osoby s duševní poruchou a osoby jednající v tísní jako slabší smluvní strany, ochrana nájemce bytu jako slabší smluvní strany, ochrana spotřebitele jako slabší smluvní strany, která je dále rozčleněna na různé druhy spotřebitelských smluv. V dalších kapitolách pak disertant přechází na rozbor nových institutů na ochranu slabší smluvní strany v návrhu nového občanského zákoníku a speciálně pak uvádí ochranu slabšího podnikatele. Dílčí závěry uvedené v jednotlivých kapitolách pak shrnuje v závěru práce. Toto rozvržení probírá systematicky uspořádaně celý rozsah problematiky, jak byla v úvodu vymezena, jednotlivé kapitoly na sebe logicky navazují. V práci a jejích závěrech je vyčerpána celá problematika, kterou si disertant zvolil.

K práci disertant shromáždil v odpovídajícím rozsahu odbornou literaturu a prokazuje, že s ní zachází podle pravidel teoretické práce, citace odpovídají zvyklostem.

Z hlediska stylistického je práce na dobré úrovni, disertant formuluje jasně a v odpovídajícím rozsahu komentuje platnou úpravu a uvádí své názory na navrhovanou úpravu nového občanského zákoníku s uvedením konkrétních návrhů některých úprav ustanovení navrhovaných v novém občanském zákoníku. Je možno připomenout, že v některých případech pokud jde o uvedení platné úpravy a jejího přijatého výkladu se omezuje na souhlas bez bližšího rozvedení důvodů, které ho k tomu vedly, naopak však je nutno kladně hodnotit, že závěry a návrhy k úpravám nově navrhovaných ustanovení jsou rozvedeny a dobře zargumentovány. Podle mého názoru tak je třeba vyvození závěrů z rozboru platné a připravované úpravy hodnotit jako originální a podložené, takže mohou přispět k dalšímu teoretickému rozboru této problematiky.

K jednotlivostem by bylo možno upozornit na některé ne zcela přesné formulace, tak někde je určitý závěr formulován jako obecně platný, ačkoliv z kontextu vyplývá, že se vztahuje jen na vztahy ze spotřebitelských smluv, ale to není podstatnou závadou, protože v kontextu je věc dostatečně jasná, jde jen o upozornění pro další práce disertanta, aby formulacím věnoval pozornost do detailů. Určité vyjasnění a rozvíjení by podle mého názoru měl disertant při obhajobě podat k úvahám uvedeným kapitole třetí o principech smluvního práva a ochraně slabší strany, pokud jde o řešení konfliktu ustanovení různých právních úprav a principů právní úpravy. Podle mého názoru je příliš zjednodušené uvedení, že v případě rozporu dvou pravidel vystačíme s pravidly podle kterých *lex superior derogat legi inferiori*, *lex specialis derogat legi generali*, *lex posterior derogat legi priori*. V konkrétních situacích

může dojít k tomu, že tato pravidla nepostačí a bude nutno vážit podle smyslu daných právních úprav v kontextu právního řádu, které úpravě je v daném případě dát přednost a v jakém rozsahu. Dále není podle mého názoru dost jasné, jak disertant chápe zásadu pacta sunt servanda. Je samozřejmě pravda, že zákon zakazuje určitá ujednání, která pokud jde o ochranu slabší smluvní strany a zejména ochranu spotřebitele jednak konkretizují, jednak v určité míře rozvádějí i rozšiřují zákaz zneužívání práva, která se dotýkají obsahu smlouvy, kterou strany uzavřely, pokud, jde-li o spotřebitelskou smlouvu, obsahuje nepřiměřenou podmínku ale ve vztahu k uzavřené smlouvě to podle mého názoru nepředstavuje rozpor se zásadou pacta sunt servanda, protože s takovým zákonu se přičícím ustanovením smlouva uzavřena být neměla, a pokud jde jen o jednotlivé ustanovení, zůstává smlouva platná bez nich a smluvní strany jsou povinny smlouvu v rozsahu v němž je platná dodržovat. Úvahy o vyvažování principů shledávám správnými, ale opět podle mého názoru může dojít k situaci, kdy jeden bude natolik převažovat, že druhý, ačkoli je obecně platný, se v určitém případě a vzhledem k jeho okolnostem neuplatní.

Celkově hodnotím, že předložená práce splňuje požadavky na disertační práce kladené na dobré úrovni, disertant prokazuje znalost problematiky a schopnost dovozování teoreticky podložených závěrů i schopnost praktické aplikace platných předpisů a jejího výkladu. Práci proto **doporučuji** k obhajobě.

V Praze dne 31.května 2011

JUDr.Miloš Tomsa, CSc.